

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Provisiones Senectutis, Per Tres
Partes Distributæ - In quibus raræ ac penenecessariæ Veritates, cum
omnibus Christi fidelibus, tum potissimùm Gratiarum Cœlestium,
lucrorumque æternorum avidibus, quâ theoreticè, quâ practicè
proponuntur

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066391

Provisio 10. Per Communicationem cum Deo & ejus divitiis atque operibus
ad extra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45462

cupiat acquirere insuper unum nummum, vel duos, vel decem, vel etiam mille solum, sed exardescat in cupiditatem studiumque conquirendi vel alia decem millia, vel etiam viginti millia; in Sancta & salutari avaritia cælestium divitiarum, quarum usus sit per omnem æternitatem, & quarum demum sit & cumulus & merces & finis Deus, quo nihil majus; nonne addecet homines Divinos, ut in eis crescat amor, crescat conatus acquirendi thesauri cælestis, tantum quantum ipse thesaurus crescit? ita ut nulla se offerat industria ditescendi, quam non sitienti & insatiabili animo, apprehendant, exercent, continuant, & in omni labore, conatuque non tantum perseverent indeficienter, sed progrediantur ad alia aliaque, ad ampliora & ampliora inexplebiliter.

PROVISIO X.

Per Communicationem cum Deo & ejus divitiis atque Operibus ad Extra.

A Perit (an operit melius dicam?) adhuc seculo nobis Provisio quædam, quâ, si nobis aditus patefiat, etsi ad usum exercitiumque ejus, ex Dei quidem parte liceat, ex nostro autem studio libeat, absque ulla & comparatione, & dubitatione, in immensum immensius ditescere ex divitiis thesaurisque spiritualibus liceat. DEUS namque est, & DEUS quantus quantus est, qui venit nobis, exhibetque se, ut ex eo, ex omnibusque bonis ejus Provisionem nobis faciamus, quâ in æternum, & fruamur, & glorificemur. Utinam ejus explicationi nec intellectus succum-

cumbat, & desiderio voluntas sufficiat, & executioni vires non deficiant. Sed speramus adfuturum cum sua virtute gratiâque auxiliante illum, in quo & ex quo est omnis sufficientia & Provisio nostra.

Certum est, esseque debet, Deum esse super omnia creata, & ita quidem super omnia, ut omnes creaturæ tam possibiles quam existentes, ejus solius comparatione, magis non sint, quam sint, & absolutè nihil sint. Attestatur hoc Sapientia Dei cum ait. *Tanquam momentum statera, sic Sap. 11. 23.*
est ante te orbis terrarum (Domine) & tanquam gutta roris antelucani, quæ descendit in terram. Expressius autem per Davidem loquitur sic. *Sub-Psal. 38. 6.*
stantia mea tanquam nihilum ante te. quæ verba non tantum ex Persona Davidis dicta sunt: sed etiam ex persona omnis absolute creaturæ, quoniam eadem omninò est, omnis atque unius creaturæ ratio & conditio coram Deo. Cui etiam perinde congruit illud, quod idem David, tam ex suo, quàm ex omnium nomine dixit. *Dixi Psal. 15. 2.*
Domino, Deus meus es tu: quoniam bonorum meorum non eges. Mira quidem sed vera ratiocinatio: ut dicatur, sitque Deus ideo Deus creaturarum omnium, quia nullius earum bonorum eget: sed omnibus ille dat omnia affluenter, & non impropere: propter solius creaturæ bonum, propter nullum verò suum usum. Id ipsum legere est apud Isaiam luculenter omnibus prædicantem. *Ecce gentes (omnes) quasi stilla situla, & Isaiæ 40. 15.*
quasi momentum statera, reputatæ sunt. Ecce insulæ quasi pulvis exiguus: & libanus non sufficiet ad succendendum, & animalia illius non sufficient ad holocaustum. Omnes gentes, quasi non sint, sic sunt coram

eo, & quasi nihilum reputat & sunt ei. Ut jam non debeat esse in admiratione clausula illa Davidica,

Pf. 38. 6. Verumtamen universa vanitas omnis homo vivens, & illa Salomonis altera. Vanitas vanitatum &

Eccl. 1. 2. omnia vanitas. Nec non & illa Pauli assertio de

Rom. 4. 17. Deo. Qui vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ

sunt. sive quia tam coram illo sunt nondum crea-

ta, quàm sunt jam creata: in ejus enim potestate

est creare illa, sicut fuit creare ista: sive quia

coram Deo tam nihil sunt quæ creata sunt, quam

illa sunt nihil, quæ creata adhuc non sunt. Ergo

ut supra dicebam, in tantum est Deus noster

super omnia alia, ut ejus comparatione. Nihilum,

Inane, vanitas & non existentia sunt omnia.

Idem Deus noster est complectens & continens

in se omnia. Quidquid enim creavit, quæ omnia

creavit, utique hoc esse, hoc in se habere debuit;

& hoc de seipso, deque sua ipsius omnipotentia

creavit, & omnibus apud se invenit principium.

Hæc est argumentatio ipsiusmet Dei nostri

Isa. 66. 9. nostri apud Prophetam cum ait. Qui alios parere

refacio, ipse non pariam? dicit Dominus. Si ego

qui generationem cæteris tribuo, sterilis ero, ait Dominus

Deus tuus? Hoc ipsum asseritur de Deo nostro

Sap. 1. 7. illis verbis. Spiritus Domini replevit orbem

terrarum, & hoc quod continet omnia, scientiam habet

Pf. 32. 6. vocis: Et rursus. Verbo Domini firmati sunt

Joan. 1. 3. cæli, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum. Deri-

que omnia per ipsum Deum (scilicet verbum) facta

sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est

in ipso vita erat. Nemo siquidem dat alteri, quod

non habet, quare cum Deus omnibus omnia, ipsa

enim sibi det creando, omniumque inveniat originem

ea formando: necesse est, ut eadem omnia, in

in se se contineat : & omnia in eo contineantur,
 in ipsoque omnia vivant, moveantur & sint. Igi-
 tur in seipso Deus habet, atque continet cælos, &
 quæ in eis. Terras, & quæ in eis, omnia & singu-
 la, sive spiritualia & intelligibilia, sive materialia,
 & bruta, & inanimata. Non continet tamen ista,
 Deus in se, tanquam sylva arbores, aut feras, aut
 tanquam mare pisces, aut tanquam navis vecto-
 res, aut tanquam arbor fructus, aut tanquam cau-
 la greges; brutæ essent enim istiusmodi cogita-
 tiones de Deo, sed continet hæc tanquam imper-
 fecta perfectissimus, tanquam artifex arte facta,
 tanquam architectus donum idealem, tanquam
 causa effectus, tanquam mare fluvios & fontes
 continet (ut scholasticè loquar) eminenter, æ-
 quivalenter, & perfectiori modo, quàm res ipsæ
 sunt in se. Proinde perfectius est in Deo cælum,
 quàm est in seipso; perfectior est sol in DEO,
 quàm in seipso; perfectior terra in Deo, quàm
 in seipsa; perfectiora denique omnia sunt, qua-
 tenus in Deo sunt, quàm quatenus in seipsis sunt,
 perfectiusque ibi operantur in Deo, quàm in se-
 ipsis. Nunquam ibi aberrant aut deficiunt à fine
 in operando, ut hic in se existentes sæpè deficiunt.
 Nunquam ibi cessant earum operationes, & effi-
 cacitates, & fructus, & actus, quæ hic perpetuò
 transeunt, deficiunt, cessant, mutantur, & ab esse
 ad non esse, ab operari ad non operari desinunt.
 Michael Angelus est in Deo, cum sua entitate,
 perfectione, activitate, operatione actuque omni,
 quem ab origine creationis egit, & quemcunque
 per omnem durationis suæ æternitatem peraget,
 eritque sic in æternum. quemadmodum & fuit
 eodem modo totus ab æterno : licet ipse in se-
 metipso

2. Mach. 7.

23.

Act. 17. 28.

metipso non exstiterit ab æterno. Idem de omnibus singulis creaturis cogitandum & censendum. Ex hoc fonte existentium rerum omnium, omniumque actionum nostrarum in Deo, five antequam in se fuerunt, five dum sunt & fuêrunt, five dum erunt, ita David philosophatur, tam in sua, quàm in omnium creaturarum, omnium nostrum

Pf. 138. 8.

inprimis persona. *Domine probasti me & cognovisti me, tu cognovisti sessionem meam & resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes meas de longe, semita mea & funiculum meum investigasti. Et omnes vias meas prævidisti: quia non est sermo in lingua mea, quem tu non audieris etiam antequam locutus eum essem. Ecce Domine tu cognovisti omnia novissima & antiqua: tu formasti me: & posuisti super me manum tuam: Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est & non potero ad eam. Et quis possit? quando tenebræ ipsæ Nihili mei, non obscurabuntur à te; & nox meæ*

Ibid. v. 12.

non existentia, sicut dies illuminabitur: quoniam sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus. Hanc ipsam Sapientiam philosophatus est Sanctus Job, derivans eam ex hac omnium rerum in Deo præsentia & scientia: ex eaque Judicii Divini rigorem simul ac formidinem discit & docet, ait enim:

Job. 13. 27.

Posuisti in nervo pedem meum: & observasti omnes semitas meas, & vestigia pedum meorum considerasti.

Job. 14. 16.

Tu quidem gressus meos dinumerasti. Signasti quasi in sacculo delicta mea. Hæc ille, sed hæc propositi præsentis non sunt: idèd ad nostra nobis redeundum est.

Deus non solum omnes creaturas in se continet eminenter, cum omnibus perfectionibus, viribus, actionibus, effectibus, circumstantiis, condi-

conditionibus earum: sed continet præter has, quæ existunt in aliqua temporis moderni differentia, aut etiam æternitate, continet, inquam, in se alias atque alias omnes genere, specie, numero infinitas, & continet cum omnibus conditionibus earum possibilibus: quæ in cognitionem nullius creati intellectûs cadere possunt, alioqui comprehendenda esset Dei tum essentia, tum bonitas, tum utriusque communicabilitas, tum sapientia, tum potentia. Solus Divinus intellectus, solus ejus spiritus, qui scrutatur etiam profunda Dei, capit & intelligit illa, quæ in Deo continentur omnia. Ibi sunt mundi alii atque alii, partim huic similes, partim ab hoc per omnia diversi: ibi sunt series & ordines gubernationis mundorum illorum aliæ atque aliæ, & omnium & singulorum numero & specie innumerabiles ac infinitæ. Ibi sunt infiniti Angelici spiritus, numero, specie, choris, Hierarchiis distincti. Ibi sunt infiniti cæli, infiniti soles, infinitæ lunæ, infiniti planetæ, infinitæ stellæ. Ibi infinita numero Maria, ibi innumerabiles terræ globi, ibi gentes & nationes hominum infinitorum infinitæ, ibi species, & varietates infinitæ animalium, quadrupedum, reptilium, natantium, volantium. Ibi species infinitæ plantarum; herbarum, florum, seminum, radicum, virtutum. Ibi infinita metalla auri, argenti, gemmarum omniumque similium numero & specie diversorum. Ibi infinita rerum omnium opera permanentia, atque transeuntia, permanenter tamen in Deo præsentia. Ibi infinitæ urbes, palatia, templa, horti, vivaria, æraria, gazophylacia, castra, classes, regiones, insulæ, sylvæ, campi, agri, prata, fluvii, fontes, lacus. Ibi infinitæ species rerum,

rerum, honestatum, jucunditatum, utilitatum, necessitatum. Quibus non tantum comprehenderis, sed neque cogitandis quidem creata ulla mens sufficit, enumerandis sola par æternitas, continendis verò sola idonea & sufficiens Divinitas: seu Divina essentia, sapientia, omnipotentia, bonitas. quia hæc sola omnia est, omnia cognoscit, omnia potest, omnibus se communicare sufficiens & abundans est, & illi soli omnia sunt nuda & aperta & præsentia, cum totis se, cum totis suis conditionibus possibilibus, obedientialibus.

His ita (prout nobis fas erat) de Deo nostro non exactè quidem explicatis, quod fatemur impossibile, sed aliquantulum delineatis; addendum est illud, quod in eodem Deo nostro, sit actu & creatio, & conservatio, & gubernatio, & cooperatio, Naturalis ordinis ac supernaturalis: quæ omnia continent in se, aut potius æquivalenter sunt innumerabiles actiones Divinæ circa creaturas, quas omnes & singulas creat, perducitque ad esse, omnes & singulas omnibus momentis conservat in eodem esse, omnes gubernat & dirigit in fines sibi notos: omnibus velut causa prima cooperatur, in omnibus earum commotionibus & actionibus. Quod sit creatura una, in totâ se sumptâ, habet actiones, alterationes, circumstantiasque specie plurimas, numero autem innumeras, ad quas omnes singulasque Deus effectiva cooperatione & finali directione concurrat: cogitet qui potest, quàm infinita multitudo est in Deo actualium istarum cooperationum, cum omnibus singulisque actionibus, omnium singularumque creaturarum? Quanta erit multitudo actionum creantium, conservantium, gubernantium

tium spectatarum in omni ordine & serie & fine naturali, supernaturali, justitiæ, misericordiæ, gratiæ & gloriæ, mediorem & etiam finium subordinatorum ad ultimum, permissivæ insuper Dei voluntatis erroribus & defectibus & malitiis creaturarum, incomprehensibiliter ad bonum & placitum suum utentis, & ex pessimis optima eruentis, ex inobedientia obedientiam, ex superbia modestiam, ex rebellionem subjectionem, ex morte vitam, ex perditione salutem, ex delicto veniam, ex malitia bonitatem, ex confusione gloriam, ex miseria beatitudinem emedullantis. Atque hoc non solum in creaturis actu existentibus in aliqua differentia temporis præsentis (quarum ipsarum alia atque alia esse potuit, par atque apud Dei Sapientiam fuit gubernatio & coordinatio in infinitum variabilis) sed etiam in creaturis purè possibilibus, & nunquam in actu extra causas existentibus, quarum infinities infinitè est variabilior & multiplicabilior (sed in Deo jam actu præexistens, & decreta, sub conditionibus & combinationibus, numerum finemque nullum habentibus) varietas & multiplicitas.

Hæc universâ infinitarum actualitatum sive actionum (modum quidem nostro Divina concipiendi maxime supposito, aliàs enim in Deo multiplicitas, neque est, neque esse potest ulla actu, sed solum per æquivalentiam & eminentiam) varietate ac multiplicitate, quæ jam utcumque indicata est, uti potest, si sciat & velit. Diligens, ac amore pius spiritualis homo: ex eisque sibi infinitorum thesaurorum Divinorum gratiæ, gloriæ, cæterorumque Provisionem conferre omni æternitati suffecturam. Utendo jure suo

suo

suo quod habet ex fraternitate, unitate atque adeo identitate cum omnibus creaturis actualibus atque possibilibus, maximè quatenus in Deo existentibus & ex Deo emanantibus, totumque suum esse (actuale vel possibile) totum posse, totum operari, in omni possibili vel actuali conditione ac circumstantia ab eodem Deo desumentibus, & intra Deum habentibus. Accedente præsertim piâ, fidelique ac devotâ, deliberatâ, voluntariâ, supernaturali intentione, applicatione, ordinatione in ipsummet Deum, in ejus essentia, bonitatis, Sapientia, potentia, justitia, misericordia, charitatis, rectitudinis, majestatis, dignitatis, infinitudinis, immensitatis, & omnis Divinae perfectionis agnitionem, confessionem, venerationem, laudationem, subjectionem, amorem, & quidquid Religio atque devotio cum charitate atque gratia excogitare, audere & agere potest, circa Deum, propter Deum, cum Deo, ex Deo, in Deo, per Deum.

Utinam, utinam repeto, milliesque utinam, hæc in hominum mentes & corda possint ascendere! sed nimirum abscondita hæc sunt ab oculis etiam oculatorum; quorum miseriam hac in parte, deplorare potius, quàm sugillare velim. Velim etiam potius exemplo præire, quam verbis laudare. Velim ipso facto conatuque meo factibile demonstrare, quod conitor verbis faciendum suadere. Quidquid autem de hoc interim sit: hoc certum esto, ad quod semper nostra præsens tractatio respicit hominibus jam de propè æternitatem salutantibus, & quasi subintrantibus, si copiosam Provisionem æternitatis suæ vitæ facere, in hac, quæ superest, mortalitate

atque fertam, coagitatam supereffluentemque unquam
 facturos, quàm ex ista cum Deo suo, cumque
 Divinis actionibus communicatione. Hanc igitur
 faciamus, si qui copiosè ditescere cœlo, &
 eternitatem illam quàm ditissimi ingredi volumus.
 Sicut enim Deo nihil est ditius, ita quoque
 ad ditescendum Deo, nihil est ipso illo Deo ditius,
 sive accommodatius.

PROVISIO XI.

*Per Communicationem cum DEO, ejusque
 Operibus ad Intra.*

Occurrit animo, aliquid huic Provisionum
 faciendarum de Spiritualibus divitiis, the-
 aurisque negotio, & maximè proprium, & ma-
 xime idoneum quod ebalbutire (nam enarrare
 vel modicè, arduitas atque immensitas argumen-
 ti, nec meum, neque ullum intellectum crea-
 tum sinet unquam) animus est, & ni fallor, ope-
 re pretium erit. Est autem hoc, ut Provisio-
 nem cœlestium opum, dum in hujus vitæ cursu,
 & specialiter dum in decursu sumus, nobis ex
 ipso Deo, quantus quantis & qualis qualis ille
 in ipso se, totâque tum essentia, tum Oecono-
 mia sua interiore reperitur, faciamus & coacer-
 vemus.

Arduum opus & sine dissimulatione per
 quam difficile; & quis aspirabit, nedum attin-
 get ad illud? Sed firma spes est, quod adjuvabit
 ille, qui nos fecit, quanquam de limo & nihilo,
 attamen ad similitudinem & imaginem suam, &
 nobis præceptum dedit. *Estote ergo perfecti, si-* *Matt. 5. 48.*
V.P. Druzb. Op. VII. L cut